

neigingen in bescherming nemen.' (Mi) Brugmans en In 't Veld tekenden opnieuw bezwaar aan. Volgens beiden trachtte Wilhelmina zo goed mogelijk op de hoogte te blijven van wat er in bezet Nederland leefde en dacht zij dat de ministers hierin onvoldoende inzicht hadden. De Jong hield echter staande dat de bezorgdheid die hij bij de ministers had gesignaleerd ook reëel bestaan had. Tijdens de discussie liet hij echter weten dat hij bij nader inzien zijn conclusie wilde herzien; volgens de definitieve tekst dienden de ministers hun ontslag niet in uit vrees

- 6 'dat de koningin een kabinet zou doen vormen dat minder aanraking had met de Nederlandse politieke werkelijkheid, dan het zittende, en met name bij de grote bondgenoten Engeland en de Verenigde Staten aanleiding zou geven tot scherpe kritiek'.⁷

Ook elders in de 'Londense' gemeenschap leefden tegen het eind van de oorlog geprononceerde ideeën over de noodzaak van politieke hervormingen na de oorlog. De Jong bracht in een voetnoot in zijn concept-manuscript gedachten ter sprake die in de staf van prins Bernhard leefden over een benoeming van de prins tot 'stadhouder'. De Jong zag dit als 'loos gepraat', voortgekomen uit een 'tekort aan democratisch besef bij enkele van de naaste medewerkers van de prins'. In 't Veld en de OD-groep vroegen zich af of dit voldoende terzake was en adviseerden de auteur deze voetnoot maar te laten vervallen. De Jong vond echter dat hij er juist aan deed de voetnoot te handhaven, ook in het licht van nadere gegevens die hij aan zijn tekst had toegevoegd. Bovendien had hij de noot uitvoerig met prins Bernhard besproken, waarbij deze had opgemerkt dat de noot op zichzelf gesproken juist was. De prins ontkende echter dat het zijn adjudant Ch. H. J. F. van Houten was geweest die deze gedachte het luidst had verwoord en vroeg De Jong bovendien nog duidelijker dan al was gebeurd weer te geven dat koningin Wilhelmina hiermee nooit akkoord gegaan zou zijn. (Mi) De begeleidingscommissie zag geen redenen om bij De Jong op verdere wijzigingen aan te dringen. (vi)⁸

In de conflicten rond de terugkeer van de regering naar bevrijd Nederland heeft Burger als minister zonder portefeuille en later van Binnenlandse Zaken een hoofdrol gespeeld. Hij was een van de Londense bewindslieden die na de bevrijding van Zuid-Nederland tussen september en november 1944 met generaal Kruls, de chef-staf van het Militair Gezag, in conflict waren geraakt over de uitoefening van het gezag in

⁷ Deel 10A, 943 (904).

⁸ Zie voor de betrokken voetnoot deel 10A, 856n. (822n.).